

Byla C-372/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. rugpjūčio 6 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesfinanzgericht (Austrija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. liepos 30 d.

Pareiškėja:

QY

Atsakovė:

Finanzamt Wien für den 8., 16. und 17. Bezirk

Pagrindinės bylos dalykas

Vokietijos pilietės teisė į Austrijos pašalpas šeimai pagal *Familienlastenausgleichsgesetz* (Įstatymas dėl šeimos išlaidų kompensavimo, toliau – FLAG) jos darbo Austrijos humanitarinėje organizacijoje Ugandoje metu – Nustatymas, ar ši situacija patenka į Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies a arba e punkto taikymo sritį – Darbo vietos valstybė narė – Gyvenamosios vietos valstybė narė – Teisė pagal nacionalinės teisės aktus – Netiesioginė diskriminacija

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

Pirmasis klausimas:

Ar Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punktas turi būti aiškinamas taip, kad į jo taikymo sritį patenka situacija, kai darbuotoja, turinti tos valstybės narės, kurioje yra jos bei vaikų gyvenamoji vieta, pilietybę, su darbdaviu, kurio buveinė yra kitoje valstybėje narėje, kaip paramos vystymuisi savanorė užmezga darbo santykius, kuriems pagal buveinės valstybės teisės aktus taikoma privalomojo draudimo sistema, ir darbdavio ne iš karto po įdarbinimo, bet po pasirengimo laikotarpio komandiruojiama į trečiąją valstybę ir grįžusi reintegracijos laikotarpį praleidžia buveinės valstybėje?

Antrasis klausimas:

Ar tokia valstybės narės teisės norma, kaip antai FLAG 53 straipsnio 1 dalis, kurioje, be kita ko, įtvirtintas atskiras nurodymas taikyti vienodą požiūrį kaip ir į rezidentus, pažeidžia SESV 288 straipsnio antroje pastraipoje nustatytą draudimą perkelti reglamentus į nacionalinę teisę?

Trečiasis–ketvirtasis klausimai užduodami tam atvejui, jeigu paaiškėtų, kad pareiškėjos situacija patenka į Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punkto taikymo sritį ir Sąjungos teisėje nustatytas įpareigojimas mokėti išmokas šeimai taikomas išimtinai gyvenamosios vietos valstybei narei.

Trečiasis klausimas:

Ar SESV 45 straipsnio 2 dalyje ir papildomai SESV 18 straipsnyje įtvirtintas draudimas diskriminuoti darbuotojus dėl pilietybės turi būti aiškinamas taip, kad jam prieštarauja tokia nacionalinės teisės norma, kaip antai iki 2018 m. gruodžio 31 d. galiojusios redakcijos (toliau – ankstesnės redakcijos) *Entwicklungshelfergesetz* (Paramos vystymuisi savanorių įstatymas, toliau – EHG) 13 straipsnio 1 dalis, kurioje teisė į išmokas šeimai pagal Sąjungos teisę už jas neatsakingoje valstybėje narėje susiejama su tuo, kad paramos vystymuisi savanoris dar prieš pradėdamas dirbti buveinės valstybės teritorijoje turėjo turėti interesų centrą arba įprastą buvimo vietą, turint galvoje tai, kad ši reikalavimą turi atitikti ir rezidentai?

Ketvirtasis klausimas:

Ar Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 3 dalis ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, 2009 10 30, toliau – Reglamentas Nr. 987/2009 arba Įgyvendinimo reglamentas) 60 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad valstybės narės, kurią pareiškėja laikė prioriteto tvarka atsakinga darbo vietos valstybe ir kuriai buvo pateiktas prašymas skirti išmokas šeimai, tačiau kurios teisės aktai netaikytini nei prioriteto, nei neprioriteto tvarka, bet [joje] egzistuoja teisė į išmokas šeimai remiantis alternatyvia valstybės narės teisės norma, įstaiga privalo pagal analogiją taikyti nuostatas, reglamentuojančias pareigą perduoti prašymą, informuoti, priimti laikiną sprendimą dėl taikytinų pirmenybės taisyklių ir laikinai mokėti išmokas pinigais?

Penktasis klausimas:

Ar įpareigojimas priimti laikiną sprendimą dėl taikytinų pirmenybės taisyklių taikomas išimtinai atsakovei, kaip įstaigai, ar ir administraciniam teismui, į kurį buvo kreiptasi su skundu?

Šeštasis klausimas:

Kuriuo momentu administracinis teismas privalo priimti laikiną sprendimą dėl taikytinų pirmenybės taisyklių?

Septintasis klausimas užduodamas tam atvejui, jeigu paaiškėtų, kad pareiškėjos situacija patenka į Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies a punkto taikymo sritį, o Sąjungos teisėje nustatytas įpareigojimas mokėti išmokas šeimai taikomas darbo vietos valstybei ir gyvenamosios vietos valstybei narei bendrai.

Septintasis klausimas:

ar Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 3 dalies a punkto formuluotė „įstaiga <...> perduoda prašymą“ ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio formuluotė „ta įstaiga <...> perduoda prašymą“ turi būti aiškinamos taip, kad šios nuostatos prioriteto tvarka atsakingos valstybės narės įstaigą ir neprioriteto tvarka atsakingos valstybės narės įstaigą susieja taip, jog abi valstybės narės bendrai privalo tvarkyti VIENAŲ prašymą skirti išmokas šeimai, ar dėl, jei taikoma, reikiamų valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi neprioriteto tvarka, įstaigos priemokų pareiškėjas privalo kreiptis su atskiru prašymu, tai reiškia, kad pareiškėjas dviem dviejų valstybių narių įstaigoms privalo pateikti du fizinius prašymus (formulius), dėl kurių natūraliai pradedami skaičiuoti skirtingi terminai?

Aštuntasis–devintasis klausimai susiję su laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 1 d., kai Austrija įvedė išmokų šeimai indeksavimą ir kartu panaikino paramos vystymuisi savanoriams skiriamas išmokas šeimai, panaikindama ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalį.

Aštuntasis klausimas:

Ar SESV 4 straipsnio 4 dalis, 45 straipsnis, 208 straipsnis, ESS 4 straipsnio 3 dalis ir Reglamento Nr. 883/2004 2, 3, 7 straipsniai bei II antraštinė dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos valstybei narei bendrai draudžiama panaikinti paramos vystymuisi savanoriui, kuris savo šeimos narius pasiima į savanoriškos veiklos vietą trečiojoje šalyje, suteikiamas išmokas šeimai?

Alternatyviai devintasis klausimas:

Ar SESV 4 straipsnio 4 dalis, 45 straipsnis, 208 straipsnis, ESS 4 straipsnio 3 dalis ir Reglamento Nr. 883/2004 2, 3, 7 straipsniai bei II antraštinė dalis turi būti aiškinami taip, kad paramos vystymuisi savanoriui, kuris jau yra įgijęs teisę į

išmokas šeimai už ankstesnius laikotarpius, tokioje situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, jie garantuoja individualų ir konkretų šios teisės išsaugojimą, nors valstybė narė ir panaikino paramos vystymuisi savanoriams skiriamas išmokas šeimai?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

ESS 4 straipsnio 2 ir 3 dalys; SESV 4, 45, 48, 208 straipsniai, 288 straipsnio antra pastraipa

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, visų pirma 7 straipsnis, 11 straipsnio 3 dalies a ir e punktai, 67 ir 68 straipsniai

2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, visų pirma 11 straipsnis, 60 straipsnio 2 ir 3 dalys

2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje, visų pirma 7 straipsnio 1 ir 2 dalys

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (Bendrasis socialinio draudimo įstatymas, toliau – ASVG), visų pirma 4 straipsnio 1 dalies 9 punktas, kuriame nustatyta, kad paramos vystymuisi specialistai, kaip jie suprantami pagal *Entwicklungshelfergesetz* 2 straipsnį, yra apdrausti sveikatos, nelaimingų atsitikimų ir pensijų draudimu.

Bundesabgabenordnung (Federalinis mokesčių kodeksas, toliau – BAO), visų pirma 26 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatyta, kad nuolatinė gyvenamoji asmens vieta yra ten, kur jis turi būstą aplinkybėmis, leidžiančiomis manyti, kad būsto jis neatsisakys ir jį naudos, ir 2 dalis, kurioje nustatyta, kad įprasta asmens buvimo vieta yra ten, kuris jis būna aplinkybėmis, rodančiomis, kad jis šioje vietoje ar šioje šalyje ne vien tik svečiuojasi. Pagal 3 dalį Austrijos piliečiai, kuriuos tarnybos santykiai sieja su viešosios teisės subjektais ir kurių tarnybos vieta yra užsienyje (užsienio tarnautojai), traktuojami taip, tarsi jų įprasta buvimo vieta būtų Austrijoje.

Familienlastenausgleichsgesetz (Įstatymas dėl šeimos išlaidų kompensavimo, FLAG), visų pirma 2 straipsnis. Pagal 2 straipsnio 1 dalį asmenys, kurių gyvenamoji vieta arba įprasta buvimo vieta yra Austrijoje, turi teisę gauti išmokas šeimai už nepilnamečius vaikus. FLAG 2 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad teisę gauti išmokas šeimai asmenys turi tik tuomet, jeigu jų interesų centras yra

Austrijoje. Pagal FLAG 5 straipsnio 3 dalį teisė į išmokas šeimai netaikoma už vaikus, kurie įprastai gyvena užsienyje. Pagal FLAG 53 straipsnio 1 dalį Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo šalių piliečiai prilyginami Austrijos piliečiams. Vaiko įprastas buvimas Europos ekonominės erdvės valstybėje prilyginamas įprastam vaiko buvimui Austrijoje.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. taikoma nauja FLAG 53 straipsnio 5 dalis, kurioje nustatyta, kad BAO 26 straipsnio 3 dalis išmokų pagal šį federalinį įstatymą atžvilgiu galioja tik iki 2018 m. gruodžio 31 d. Nuo 2019 m. sausio 1 d. išmokų pagal šį federalinį įstatymą atžvilgiu BAO 26 straipsnio 3 dalis taikoma tik regiono ar vietos valdžios institucijai dirbantiems asmenims, kurių tarnybos vieta yra užsienyje, bei jų sutuoktiniams ir vaikams.

Entwicklungshelfergesetz (Paramos vystymuisi savanorių įstatymas, toliau – EHG), visų pirma 13 straipsnis. Iki 2018 m. gruodžio 31 d. galiojusios redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta, kad specialistai ir kartu su jais bendrame namų ūkyje gyvenantys šeimos nariai, jeigu šie asmenys yra Austrijos piliečiai arba jiems pagal Europos Sąjungos teisę prilyginami asmenys, pasirengimo ir savanoriškos veiklos laikotarpiu užsienyje turi tokią pat teisę į išmokas šeimai, kokią turėtų, jeigu jų įprasta buvimo vieta nebūtų savanoriškos veiklos vietos valstybėje. Nuo 2019 m. sausio 1 d. ši EHG 13 straipsnio 1 dalis buvo panaikinta ir išbraukta iš įstatymo nepakeičiant jos jokia kita nuostata. Tai reiškia, kad paramos vystymuisi savanorių teisė į išmokas šeimai nuo 2019 m. sausio 1 d. buvo faktiškai panaikinta.

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Pareiškėja yra Vokietijos pilietė. Jos sutuoktinis, su kuriuo ji yra susituokusi nuo 2008 m., yra Brazilijos pilietis. Jie turi tris vaikus, kurie taip pat yra Vokietijos piliečiai ir yra gimę 2011 m. spalio 30 d., 2015 m. sausio 22 d. ir 2017 m. gruodžio 11 d.
- 2 2016 m. rugsėjo 6 d. pareiškėja sudarė darbo sutartį su Austrijos darbdaviu, įsidarbindama paramos vystymuisi savanore. Darbo sutartyje nurodyta, kad tarnybos vieta yra Vienoje (Austrija). Pabaigusi pasirengimo kursus, kurie truko nuo 2016 m. rugsėjo 6 d. iki 2016 m. spalio 21 d., 2016 m. spalio 31 d. ji pradėjo dirbti užsienyje, Ugandoje, kur kartu su ja išvyko ir jos šeimos nariai ir kur ji dirbo iki 2019 m. rugpjūčio 15 d., padarydama pertrauką tik motinystės atostogų metu, kai nuo 2017 m. spalio 17 d. iki 2018 m. vasario 7 d. kartu su savo šeimos nariais gyveno pas savo tėvus Vokietijoje. Nuo 2019 m. rugpjūčio 15 d. iki 2019 m. rugsėjo 15 d. truko reintegracijos mėnuo Vienoje. Po to darbo santykiai pasibaigė.
- 3 Tol, kol truko darbo santykiai, pareiškėja ir jos artimieji Austrijoje buvo apdrausti socialiniu draudimu ir pagrindinę nuolatinę gyvenamąją vietą buvo deklaravę Austrijoje. Jie turėjo darbdavio suteiktą tarnybinį būstą, tiesa, juo naudotis pareiškėja ir jos šeima galėjo tik pasirengimo ir reintegracijos laikotarpiu. Tuo

laiku, kai pareiškėja dirbo užsienyje, būstas buvo suteikiamas kitiems paramos vystymuisi savanoriams.

- 4 Pareiškėjos tėvai Vokietijoje turi 180 m² dydžio butą, kuriame ji gali naudotis dviem kambariais, kuriuose ji pastarąjį kartą gyveno nuo 2016 m. kovo iki 2016 m. rugsėjo ir kai buvo išėjusi pirmiau minėtų motinystės atostogų. Laikotarpiu nuo 2013 m. iki 2016 m. kovo pareiškėja ir jos vaikai pakaitomis gyveno Vokietijoje ir Brazilijoje, kur sutuoktinis turi nekilnojamojo turto ir kur jis savarankiškai ūkininkauja. Sutuoktinis lydi pareiškėją, kai ji išvyksta dirbti į užsienį. Dirbdama paramos vystymuisi savanore, visas atostogas pareiškėja praleido Vokietijoje, visi vaikai gimė Vokietijoje. Visos jos banko sąskaitos taip pat yra Vokietijoje. Ten gyvena ir pareiškėjos tėvai, su kuriais ji ir jos vaikai palaiko labai glaudžius ryšius.
- 5 Tiesa, pareiškėja patvirtina, kad ji, vaikai ir vaikų tėvas Vokietijoje ar Brazilijoje neturi bendros visai šeimai gyvenamosios vietos. Šeimos gyvenamoji vieta, kur buvo bendras jos, vaikų tėvo ir vaikų interesų centras ir kur jie faktiškai kartu gyveno, visada būdavo atitinkama jos savanoriškos veiklos vieta.
- 6 Iki 2016 m. rugsėjo imtinai vaiko pinigus už pirmuosius du vaikus pareiškėja gaudavo Vokietijoje pagal Vokietijos *Kindergeldgesetz* (Išmokų už vaikus įstatymas). Nuo 2016 m. spalio Vokietijos įstaiga sustabdė vaiko pinigų mokėjimą, motyvuodama tuo, kad pareiškėja nuo 2016 m. rugsėjo 6 d. dirba Austrijoje, o vaikų tėvas nedirba Vokietijoje, todėl už išmokas šeimai prioriteto tvarka atsakinga Austrija. Austrijos įstaigos apie vaiko pinigų mokėjimo sustabdymą Vokietijos įstaiga neinformavo.
- 7 Dviem 2016 m. spalio 5 d. prašymais pareiškėja paprašė skirti Austrijos išmokas šeimai pagal FLAG ir mokesčio kreditą pagal *Einkommensteuergesetz* (Pajamų mokesčio įstatymas) už pirmuosius du vaikus nuo 2016 m. spalio, o 2018 m. sausio 8 d. prašymu – ir už trečiąjį vaiką. Visais atvejais atsakovė, kaip kompetentinga įstaiga, prašymus atmetė kaip nepagrįstus. Su kompetentinga įstaiga Vokietijoje atsakovė nesusisiekė. Nebuvo priimtas ir laikinas sprendimas, kuriai įstaigai tenka atsakomybė pagal pirmenybės taisykles. Su prašymu išmokėti diferencinį priedą pagal Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 2 dalį į įstaigą Vokietijoje kreiptasi nebuvo.
- 8 Sprendimą prašymus atmesti pareiškėja apskundė, tačiau jos skundą atsakovė atmetė. Šį sprendimą pareiškėja vėl apskundė, ir byla buvo perduota nagrinėti *Bundesfinanzgericht* (Federalinis Finansų Teismas), kaip kompetentingam teismui.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 9 Pareiškėjos manymu, remiantis pasirengimo laikotarpiu ir gyvenamosios vietos deklaracija Austrija yra bent jau „fiktyvi“ darbo vietos valstybė, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies a punktą.

Instrukcijas pareiškėja teigia gaunanti iš Vienos, kur pagal sutartį yra jos tarnybos vieta. Vienoje vyko pasirengimo kursai, ji čia praleido ir reintegracijos mėnesį. Deklaruodama gyvenamąją vietą Vienoje, savo interesų centrą ji teigia perkėlusį į Austriją ir todėl atitinkanti ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalies, siejamos su BAO 26 straipsniu, sąlygas. Atsakovės siūlomas šios nuostatos aiškinimas prieštarauja ir nacionaliniams, ir Europos teisėje įtvirtintiems aiškinimo principams, nes lemiamą reikšmę, kaip teigia pareiškėja, tenka ne gyvenamajai vietai Austrijoje. Ši interpretacija išplaukia iš įpareigojimo taikyti vienodą požiūrį, įtvirtinto Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsnyje. Darydama nuorodą į 1986 m. sausio 15 d. Sprendimą *Pinna* (41/84, EU:C:1986:1, 23 punktas), pareiškėja teigia, kad teisių į išmokas šeimai diferencijavimą pagal šeimos narių buvimo vietą Teisingumo Teismas yra aiškiai pavadinęs „užslėpta diskriminacijos forma“, kuri yra draudžiama.

- 10 Atsakovė laikosi nuomonės, kad pareiškėja, būdama užsienietė iš kitos ES valstybės narės, be pagrindo priklauso Austrijos socialinio draudimo sistemai, nes paramos vystymuisi savanore ji dirbo trečiojoje šalyje ir todėl nepatenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį ir neturi teisės į Austrijos išmokas šeimai. Kadangi darbas atliekamas trečiojoje šalyje, Austrija nėra darbo vietos valstybė. Darbdavio suteiktas būstas Vienoje neatitinka nei reikalavimų gyvenamajai vietai pagal Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio j punktą, nei reikalavimų buvimo vietai pagal šio reglamento 1 straipsnio k punktą. Tai reiškia, kad Austrija nėra gyvenamosios vietos valstybė narė.
- 11 Išimtinai pagal nacionalinės teisės aktus atliktas vertinimas irgi rodo, kad pareiškėja neturi teisės į išmokas šeimai. Ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje normoje tik užfiksuota jau anksčiau, remiantis bendraisiais principais (gyvenamoji arba buvimo vieta Austrijoje, interesų centras Austrijoje, vaikai, kurie priklauso teisę turinčio asmens namų ūkiui ir kurių įprasta buvimo vieta nėra užsienyje) įgyta teisė į išmokas šeimai, tačiau ši norma nėra pagrindas šiai teisei įgyti. Rezidentai, prieš pradėdami dirbti paramos vystymuisi savanoriais, irgi turi būti įgiję teisę į išmokas šeimai įvykdydami principinius reikalavimus, taigi, užsieniečiai iš kitų ES valstybių narių nėra diskriminuojami pagal FLAG 53 straipsnio 1 dalį, o prilyginami rezidentams, ir vienodo požiūrio principas nepažeidžiamas.
- 12 Savo teisinę nuomonę atsakovė grindžia *Bundeskanzleramt* (Federalinė kanceliarija) atsakingo pareigūno nurodymais ir neapskūstu 2014 m. balandžio 14 d. *Bundesfinanzgericht* sprendimu, kuriuo išmoka šeimai nebuvo skirta panašioje situacijoje atsidūrusiai paramos vystymuisi savanorei iš Nyderlandų.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, nagrinėjamu atveju iš esmės kyla klausimas, ar Austrija yra darbo vietos valstybė, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies a punktą, ir

todėl prioriteto tvarka privalo suteikti pareiškėjai prašomas išmokas šeimai. Jeigu paaiškėtų, kad Austrija nelaikytina darbo vietos valstybe, atsakomybė pagal šio reglamento 11 straipsnio 3 dalies e punktą tektų gyvenamosios vietos valstybei narei. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad pareiškėjos gyvenimo aplinkybės rodo, jog gyvenamosios vietos valstybe nare turėtų būti laikoma Vokietija. Nagrinėjamoje byloje alternatyviai kyla klausimas, ar ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalis pagrindžia pareiškėjos teisę išimtinai pagal nacionalinės teisės aktus, t. y. atsiejant nuo Sąjungos teisės aktų; dėl to savo ruožtu kyla klausimas, ar ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalis lemia netiesioginę diskriminaciją arba yra aiškinama kaip lemianti netiesioginę diskriminaciją. Dėl atskirų klausimų prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pateikia šiuos paaiškinimus:

- 14 Dėl pirmojo klausimo: šis klausimas susijęs su Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies a punkto ir e punkto atskyrimu. Pareiškėja užmezgė darbo santykius su Austrijos darbdaviu ir todėl pagal nacionalinės teisės aktus jai taikoma Austrijos privalomojo draudimo sistema. Todėl, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, Austrija atitinka darbo vietos valstybei narei keliamus reikalavimus. Vis dėlto, jeigu Teisingumo Teismas priėtų prie išvados, kad paramos vystymuisi savanorių veikla patenka į subsidiariosios-bendrosios Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punkto normos taikymo sritį, tai reikštų, kad dvi skirtingos valstybės narės yra atsakingos už socialinį draudimą (Austrija) ir išmokas šeimai (Vokietija).
- 15 Reglamento Nr. 883/2004 taikymo srityje Teisingumo Teismas darbo trečioje šalyje atvejį kol kas nagrinėjo tik byloje dėl Latvijos jūrininko (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimas *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381). Šiame sprendime Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punktą Teisingumo Teismas aiškiai įvardijo kaip subsidiarią–bendrąją teisės normą tais atvejais, yra sąsaja su trečiąja šalimi. Tačiau toje byloje darbas buvo atliekamas išimtinai trečioje šalyje. O nagrinėjamas atvejis nuo minėtos bylos skiriasi tuo, kad prieš išsiuntimą dirbti į trečiąją šalį buvo baigti pasirengimo kursai Austrijoje ir sugrįžus čia praleistas reintegracijos laikotarpis. Bet kuriuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas įsitikinęs, kad paramos vystymuisi savanorio darbo santykiai su darbdaviu visada žymi sąsają su darbdavio buveinės valstybe ir tai, jo nuomone, yra pagrindas laikyti Austriją darbo vietos valstybe nare.
- 16 Dėl antrojo klausimo: prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad FLAG 53 straipsnio 1 dalis tik formaliai yra Austrijos teisės norma; materialinės teisės požiūriu ji reglamentuoja Sąjungos teisę, nes – iš dalies pažodžiui, iš dalies perfrazuojant – joje atkartojamas reglamentų turinys. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, tai kelia problemų, nes FLAG 53 straipsnis skatina aiškinti Sąjungos teisėje įtvirtintą vienodo požiūrio kaip ir į rezidentus reikalavimą pagal nacionalinius, o ne pagal Sąjungos teisės kriterijus, užgožiant tiesiogiai taikomą Sąjungos teisę ir sukeliant grėsmę Teisingumo Teismo turimam aiškinimo monopoliui.

- 17 Dėl trečiojo klausimo (netiesioginė užsieniečių iš kitų ES valstybių narių diskriminacija pagal ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalį): trečiasis (kaip ir ketvirtasis) klausimas turi reikšmės tik tuo atveju, jeigu pagrindinėje byloje susiklosčiusi situacija patenka į Reglamento Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies e punkto taikymo sritį, o Sąjungos teisės įpareigojimas skirti išmokas šeimai taikomas išimtinai gyvenamosios vietos valstybei narei (kuri, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, nagrinėjamu atveju yra Vokietija).
- 18 Ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalis laikytina alternatyviu nacionalinės teisės reguliavimo pagrindu, panašiai kaip 2012 m. birželio 12 d. Sprendime *Hudzinski* (C-611/10 ir C-612/10, EU:C:2012:339). Alternatyvus teisės pagrindas turi būti nediskriminuojantis. Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, jis yra aiškinamas taip, kad tampa bent jau netiesiogiai diskriminuojančiu, nes pagal atsakovės siūlomą aiškinimą reikalaujama, kad dar prieš pradėdant dirbti paramos vystymuisi savanoriu turi būti įgyta teisė į išmokas šeimai. Šį reikalavimą rezidentams įvykdyti yra lengviau. Be to, skundžiamuose sprendimuose nėra paaiškinta, prieš kiek laiko iki darbo paramos vystymuisi savanoriu pradžios ši teisė turi būti įgyta.
- 19 Dėl ketvirtojo klausimo (neatsakingos valstybės narės procedūrinės pareigos): ketvirtajame klausime minimas pareigas Sąjungos teisė numato valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi neprioriteto tvarka, kompetentingai įstaigai. Tačiau, kaip mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, Austrija jokių atveju nėra atsakinga neprioriteto tvarka. Pagal Sąjungos teisę Austrija yra arba darbo vietos valstybė, arba neatsakinga valstybė narė su alternatyviu teisiniu pagrindu. Nei Reglamente Nr. 883/2004, nei Reglamente Nr. 987/2009 nėra jokios normos, kurioje būtų aiškiai numatyta, kad šiame klausime minimos pareigos tenka ir neatsakingai valstybei narei. Kaip konstatavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, nagrinėjamu atveju Austrijos įstaiga nesiėmė jokių žingsnių informuoti Vokietijos įstaigą apie pareiškėjos prašymą, pateiktą Austrijoje. Šiuo metu byla Austrijoje apeliacine tvarka nagrinėja *Bundesfinanzgericht*. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas klausia, ar – ir, jei taip, kokia apimtimi – veiksmy, kurių neatliko įstaiga, tolesniame procese turi imtis teismas, į kurį buvo kreiptasi. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, kol kas nėra su šiais teisės klausimais susijusios Teisingumo Teismo jurisprudencijos.
- 20 Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 3 dalies ir Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 2 ir 3 dalių tikslas yra užtikrinti migruojančių darbuotojų teises laiko ir asmens atžvilgiu. Konkrečiu atveju svarbi prašymo pateikimo data, ribojanti teisę laiko atžvilgiu. Visų pirma kyla klausimas, ar pareiškėja išsaugo laiku pateikto prašymo fikciją prioriteto tvarka atsakingoje valstybėje narėje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas konstatavo, kad Vokietijos įstaigai prašymas nebuvo pateiktas. Taigi – jeigu paaiškėtų, kad Austrija nėra atsakinga prioriteto tvarka – kyla klausimas, ar šios valstybės narės institucijos privalėjo

perduoti prašymus Vokietijai ir ar pareiškėja gali pasinaudoti nustatyto termino laikymosi fikcija.

- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, veikslių nesiėmusios įstaigos pareiga teismo proceso atveju galėtų pereiti teismui, į kurį buvo kreiptasi. Taikant tokį požiūrį, įpareigojimas priimti laikiną sprendimą, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 3 dalį, pereitų teismui, į kurį buvo kreiptasi, ir todėl įstaigos sąvokos nebūtų galima laikyti absoliučia. Veiksmingos teisių gynimo priemonės prasmė ir tikslas – pasiekti visapusišką teisinę apsaugą. Laikiniu sprendimu siekiama užtikrinti, kad pareiškėjui būtų greitai išaiškinta, kurios valstybės įstaigai tenka atsakomybė, ir greitai skirta išmoka šeimai. Tam, kad šie tikslai būtų pasiekti, reikėtų patvirtinti, kad įpareigojimas priimti laikiną sprendimą pereina teismui.
- 22 Dėl penktojo klausimo (teismo įgaliojimo priimti sprendimą apimtis): kadangi įstaigos keičiasi duomenimis elektroniniu būdu, pareigos priimti sprendimą perėjimą galėtų riboti tai, kad teismas, į kurį kreiptasi, gali tik nurodyti įstaigai priimti tokį sprendimą, nustatydamas sprendimo turinį. Konkrečiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas priėmė laikiną sprendimą ir įpareigojo atsakovę, kaip įstaigą, perduoti jį kompetentingai Vokietijos įstaigai bei vesti dialogo procesą tarp įstaigų.
- 23 Dėl šeštojo klausimo: šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siekia sužinoti, kada teismas, į kurį kreiptasi, privalo priimti laikiną sprendimą dėl taikytinų pirmenybės taisyklių. Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas tik trumpai paaiškina, kad, jo nuomone, priimti tokį sprendimą teismas, į kurį kreiptasi, privalo dar tuomet, kai teismui pateikiamas skundas, jeigu kompetentinga įstaiga neįvykdė šio įpareigojimo.
- 24 Dėl septintojo klausimo (nepateiktas prašymas neprioriteto tvarka atsakingoje valstybėje narėje): šis klausimas svarbus, jeigu Teisingumo Teismas laikytų Austriją darbo vietos valstybe ir todėl Austrija būtų atsakinga prioriteto tvarka. Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 3 dalyje, kurioje reglamentuojama nustatyto termino laikymosi fikcija, apibrėžiamas priešingas atvejis (prašymo perdavimas, kai valstybė narė atsakinga neprioriteto tvarka) ir todėl pagal savo formuluotę ji negali būti taikoma nagrinėjamoje byloje. Šioje byloje susisklosčiusios aplinkybės patenka į Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 2 dalies antrosios ir trečiosios pastraipų, kuriose reglamentuojama prioriteto tvarka atsakingos valstybės narės pareiga perduoti prašymą, tačiau kuriose nustatyto termino laikymasis aiškiai negarantuojamas, taikymo sritį.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas klausia, ar, atsižvelgiant į valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi prioriteto tvarka, įstaigos pareigą perduoti prašymą valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi neprioriteto tvarka, įstaigai, diferenciniam priedui išmokėti pagal Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 2 dalį iš tiesų reikia atskiro prašymo. Gali būti, kad Sąjungos teisė,

kurioje labai svarbi teisinės apsaugos idėja, kaip tik dėl trūkstamos nustatyto termino laikymosi fikcijos, kokia yra įtvirtinta šio reglamento 68 straipsnio 3 dalyje, reikia aiškinti taip, kad abi įstaigos reglamentais yra taip susietos, kad *vieną* prašymą jos turi tvarkyti bendrai. Laikantis tokio požiūrio, aiškiai nustatytos fikcijos nebuvimo Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nereikėtų laikyti atsitiktiniu ir nebekiltų klausimas dėl nustatyto termino laikymąsi reglamentuojančios Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 3 dalies taikymo pagal analogiją.

- 26 Dėl aštuntojo ir devintojo klausimų: šie klausimai reikšmingi tik tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas prieitų prie išvados, kad ankstesnės redakcijos EHG 13 straipsnio 1 dalis arba bendrai suteikia pareiškėjai alternatyvią teisę į Austrijos išmokas šeimai, nes Austrija lojalumo sumetimais turi atkurti ankstesnę teisinę padėtį, arba individualiai suteikė šią teisę iki 2018 m. gruodžio 31 d. ir šis faktas būtų pagrindas manyti, kad ši teisė tebeegzistuoja.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, kyla klausimas, ar paramos vystymuisi savanoriams skiriamų išmokų šeimai panaikinimas riboja pagrindinę darbuotojų teisę laisvai judėti, įtvirtintą SESV 45 straipsnyje. Kadangi Teisingumo Teismas draudžia riboti bet kokią pagrindinę laisvę (žr. 1995 m. lapkričio 30 d. Sprendimą *Gebhard* (C-55/94, EU:C:1995:411, 37 punktą)), išmokų šeimai panaikinimas galėtų būti suprantamas kaip draudžiamas ribojimas, nes jis gali trukdyti darbuotojams laisvai judėti ir daryti šį judėjimą mažiau patrauklų.
- 28 Paramos vystymuisi savanoriams skiriamų išmokų šeimai panaikinimas nėra tiesioginė diskriminacija, nes jis nėra siejamas su pilietybe, tačiau, jeigu išmokos šeimai skiriamos priklausomai nuo to, ar asmuo atitinka su gyvenamąja ar buvimo vieta susijusius reikalavimus, tai yra netiesioginė diskriminacija dėl pilietybės. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro nuorodą į 2019 m. sausio 24 d. Sprendimą *Balandin ir kt.* (C-477/17, EU:C:2019:60, 38 ir paskesni punktai) ir į 2019 m. rugsėjo 5 d. Nutartį *Caisse pour l'avenir des enfants* (C-801/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:684, 49 punktą).
- 29 Dėl laisvo darbuotojų judėjimo ribojimo galimo pateisinimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas laikosi nuomonės, kad šį ribojimą pateisinančio teisinio pagrindo nėra, nes tikroji paramos vystymuisi savanoriams Austrijoje skiriamų išmokų šeimai panaikinimo priežastis yra ekonominė – neeksportuoti išmokų šeimai į trečiąją šalį; vien tik ekonominių priežasčių Teisingumo Teismas nelaiko pateisinamuoju pagrindu.
- 30 Net jei paramos vystymuisi savanoriams skiriamų išmokų šeimai panaikinimą ir būtų galima pateisinti, jis taip pat turėtų būti proporcingas, tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas jo proporcingu nelaiko. Kadangi išmokas šeimai Austrija panaikino tik paramos vystymuisi savanoriams, bet ne,

pavyzdžiui, ambasadų darbuotojams, galėtų kilti abejonių, ar Austrija elgėsi nuosekliai, nes priemonė tikrai nėra tinkama.

- 31 Jeigu į aštuntąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, kyla klausimas, ar pareiškėja išsaugojo įgytą individualią ir konkrečią teisę į išmokas šeimai (žr. 2009 m. lapkričio 26 d. Sprendimą *Slanina*, C-363/08, EU:C:2009:732).

DARBINIS VERTINIMAS